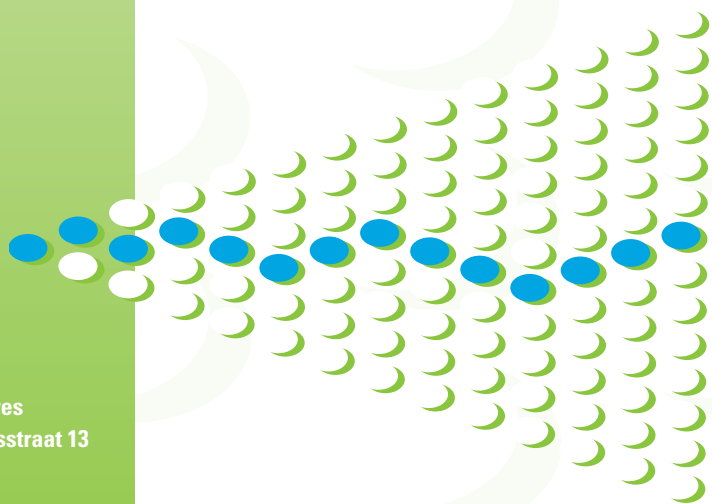

Stichting Certificatie cultuurtechnische werken
en grondverzet, meststoffendistributie en
loonwerken in de agrarische sector

Norm VoedselKwaliteit Loonwerk

versie 2016-06

Voedsel
Kwaliteit
Loonwerk

Kantooradres
Nijverheidsstraat 13
Nijkerk

Postadres
Postbus 1156
3860 BD Nijkerk
tel. (033) 247 49 90
fax (033) 247 49 91
info@vkl.nl
www.vkl.nl

Norm

VoedselKwaliteit Loonwerk

2016

(versie 2016-06)

COPYRIGHT © 2016 STICHTING PRO ACT

Prijs: € 25,-- (excl. BTW)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische bestanden of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van:

Stichting Pro aCt
Postbus 1156
3860 BD NIJKERK

Tel: (033) 247 49 90

Fax: (033) 247 49 91

info@vkl.nl

www.vkl.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Motivatie voor voedselkwaliteit in de loonwerksector	4
1.3	Stichting Pro aCt.....	5
1.4	Platform VKL.....	5
1.5	Positionering VoedselKwaliteit Loonwerk.....	5
1.6	Kleinschalige handel in gewasbeschermingsmiddelen (VKL-G).....	6
2.	WERKING VOEDSELKwalITEIT LOONWERK EN DOELGROEP	7
2.1	Doelgroep.....	7
2.2	VoedselKwaliteit Loonwerk * (één ster), ** (twee ster) en VKL-G.....	7
2.3	Verbetercyclus	8
3.	SYSTEEMEISEN.....	9
3.1	Beleid en directieverantwoordelijkheid (**)	10
3.2	Scope (*/**).....	10
3.3	Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (*/**).....	10
3.4	Calamiteiten, ongevallen, bedrijfsnoodplan en PBM (*/**)	11
3.5	Documentatiebeheer en registratie (*/**)	12
4.	ANALYSE RISICO'S	13
4.1	Inventarisatie voedselkwaliteitsaspecten (**).....	14
4.2	Analyse voedselkwaliteitsaspecten (**)	14
4.3	Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) (*/**).....	14
5.	EISEN VOEDSELKwalITEIT LOONWERK	15
5.1	Hygiëne (*/**)	16
5.2	Onderhoud en reparatie (*/**)	16
5.3	Keuren (*/**)	16
5.4	Smeervetten (*/**)	17
5.5	Uitgangsmateriaal (*/**)	17
5.6	Bemesting (*/**).....	18
5.7	Voedermiddelen / toevoegingsmiddelen(*/**).....	18
5.8	Gewasbescherming (*/**)	19
5.9	Water (*/**)	22
5.10	Vermenging (*/**)	22
5.11	Transport (*/**).....	22
5.12	Opslag (*/**)	22
6.	BEOORDELING	23
6.1	Zelfbeoordeling (*/**).....	24
6.2	Directiebeoordeling (**).....	24
	BIJLAGE A: REINIGINGSPROTOCOL.....	25
	BIJLAGE B: BEHEERSMAATREGELEN OPSLAG.....	26
	BIJLAGE C: RELEVANTE INTERNETADRESSEN.....	27
	BIJLAGE D: DEFINITIE EN AFKORTINGEN	29

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Sinds een aantal jaren zijn er allerlei ontwikkelingen gaande, in en om de bedrijven die agrarisch loonwerk verrichten in de cumelasector, op het gebied van voedselkwaliteit en bedrijfshygiëne. In toenemende mate krijgen deze bedrijven te maken met eisen vanuit bedrijven in de primaire sector en (indirect) vanuit de verwerkende industrieën. Deze eisen zijn direct of indirect afgeleid van HACCP (*Hazard Analyses of Critical Control Points*). Op het gebied van diervoeders is GMP (*Good Manufacturing / Managing Practice*) actueel, een schema dat wordt beheerd door GMP+ International. Deze GMP-standaarden zijn gebaseerd op de HACCP-systematiek.

1.2 Motivatie voor voedselkwaliteit in de loonwerksector

Deze norm is tot stand gekomen nadat er – o.a. onder invloed van Europese wetgeving (*General Food Law*) en dalend consumentenvertrouwen- steeds meer eisen vanuit de keten opgelegd worden aan klanten van de loonwerksector. Deze eisen omvatten maatregelen om risico's die de voedselkwaliteit kunnen schaden beheersbaar te maken.

Omdat de bedrijven die agrarisch loonwerk verrichten als dienstverlener veel invloed uitoefenen op de productieactiviteiten van de primaire sector, is het vanzelfsprekend dat ook aan deze invloeden risico's kleven die de voedselkwaliteit kunnen schaden.

CUMELA Nederland wil samen met haar leden op een adequate wijze omgaan met het toenemende belang van voedselkwaliteit. Zij heeft daarom initiatief genomen om één borgingssysteem voor de loonwerksector te ontwikkelen en te introduceren (2004). Hierbij is uitgegaan van risico's op gebied van voedselkwaliteit en hygiëne, op basis waarvan maatregelen gedefinieerd worden die toegespitst zijn op de loonwerksector. De methodiek die hieraan ten grondslag ligt volgt het HACCP-principe. Echter, binnen HACCP wordt een risico-inventarisatie individueel door een bedrijf uitgevoerd. De norm VoedselKwaliteit Loonwerk (VKL) is geformeerd met als uitgangspunt een risico- inventarisatie die op brancheniveau uitgevoerd is. De risico's zijn vertaald in maatregelen. Deze maatregelen zijn dus afgestemd op de loonwerksector en de verdere keten (primaire- en secundaire sector). Deze methodiek draagt er toe bij dat er sprake is van:

- verantwoordelijkheid nemen voor voedselkwaliteit en hygiëne door de bedrijven die agrarisch loonwerk verrichten;
- risico's en maatregelen definiëren in overleg met de keten (draagvlak);
- traceerbaarheid in geval van een calamiteit;
- voldoen aan de eisen die worden gesteld vanuit de *European General Food Law*;
- verbetering van de bedrijfsvoering door een borgingssysteem dat gericht is op registraties (aantoonbaarheid) en voldoen aan wet- en regelgeving.

1.3 Stichting Pro aCt

Stichting Pro aCt is de eigenaar en beheerder van deze norm. Stichting Pro aCt bewaakt de inhoud van de norm en draagt ervoor zorg dat de controle op naleving van deze norm op een juiste manier gebeurt.

1.4 Platform VKL

Het Platform VKL adviseert stichting Pro aCt (zie **1.3 Stichting Pro aCt**) over de inhoud van de norm. Het Platform VKL wordt gevormd door deskundigen die verschillende branches / organisaties vertegenwoordigen, waarvoor loonbedrijven werken. Het Platform VKL bestaat uit:

- Dhr. M. Vrij - VAVI
- Dhr. P. Brooijmans - Suiker Unie
- Dhr. H.C. Hak - VIGEF
- Dhr. J. Wielemaker - Brancheorganisatie Akkerbouw
- Mevr. A.J.M. de Bruin - GMP+ International (agenda-lid)
- Dhr D. de Heer - LTO Nederland
- Dhr. F. Kramer - Pro aCt (Voorzitter)
- Dhr. C.P. Mechielsen - CUMELA Nederland
- Dhr. H.A.C. Verkerk - CUMELA Nederland

1.5 Positionering VoedselKwaliteit Loonwerk

De norm VoedselKwaliteit Loonwerk heeft als primair doel de voedselkwaliteit te waarborgen door te voorkomen dat activiteiten die loonbedrijven uitvoeren, schade kunnen toebrengen. In de primaire sector zijn tal van certificaten die ditzelfde doel nastreven. De norm VoedselKwaliteit Loonwerk verhoudt zich tot deze normen zoals wordt weergegeven in **Figuur 1. Positionering VKL**.

						GMP transport	GMP Handel, collectie en op-& overslag	ISO 22000 (HACCP)
VVAK(kerbouw)					GlobalGap			
VVC Aardappelen	VVC Suikerbieten	VVC Industrie-groenten	VVC GZP	GMP teelt				

Figuur 1. Positionering VKL

 : VoedselKwaliteit Loonwerk* (VKL*)

1.6 Kleinschalige handel in gewasbeschermingsmiddelen (VKL-G)

Vanaf 1 januari 2010 dient de handel in gewasbeschermingsmiddelen plaats te vinden via gecertificeerde bedrijven. Het Ministerie van Economische Zaken heeft een verzoek tot algemeen verbindend verklaring van het in de gewasbeschermingsmiddelenhandel gangbare certificatieschema ingewilligd. Dit CDG-certificatieschema wordt beheerd door stichting CDG. Hiermee wordt beoogd de keten van gewasbeschermingsmiddelen te sluiten en de handel in gewasbeschermingsmiddelen verder te professionaliseren. Onder handel wordt in deze norm verstaan: alleen het leveren van middelen zónder spuitwerkzaamheden te verrichten.

Voor de handel tot maximaal 1.500 kg cq. liters gewasbeschermingsmiddel op jaarbasis bij bedrijven die agrarisch loonwerk verrichten heeft het Ministerie van Economische Zaken de mogelijkheid geboden om dit mogelijk te maken via een aanvullende module binnen VKL (VKL-G). VKL-G gecertificeerde bedrijven worden door Stichting Pro aCt aangemeld bij Stichting CDG.

2. WERKING VOEDSELKWALITEIT LOONWERK EN DOELGROEP

2.1 Doelgroep

De norm VoedselKwaliteit Loonwerk (VKL) is primair bedoeld voor het borgen van voedselkwaliteit en hygiëne (zie voor de definitie van voedselkwaliteit **BIJLAGE D: Definities en afkortingen**) in het agrarisch loonwerk. Raadpleeg **BIJLAGE D: Definities en afkortingen** om te zien wat onder loonbedrijf wordt verstaan.

‘Een onderneming waarin de activiteiten overwegend bestaan uit het met, aan of door machines en/of werktuigen voor derden verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de feitelijke plantaardige en dierlijke productie’.

Een loonbedrijf wordt geen juridisch eigenaar van het product en werkt onder verantwoordelijkheid van een opdrachtgever. Inkoop (en levering) van hulpstoffen maakt ook deel uit van de dienstverlening (zie ook **BIJLAGE D: Definities en afkortingen**).

2.2 VoedselKwaliteit Loonwerk * (één ster), ** (twee ster) en VKL-G

De norm VoedselKwaliteit Loonwerk is modulair opgebouwd. Er is een verdeling gemaakt tussen VoedselKwaliteit Loonwerk * en VoedselKwaliteit Loonwerk **. De één ster module is gericht op maatregelen ter beheersing van de voedselkwaliteit en hygiëne. De twee ster module kent een aanvulling om te komen tot continue verbetering (zie ook **2.3 Verbetercyclus**) en sluit goed aan bij bestaande verbeterssystemen zoals GMP-handel, collectie en op& over-slag, GMP-transport, ISO 22000, ISO 9001, ISO 14001 en VCA.

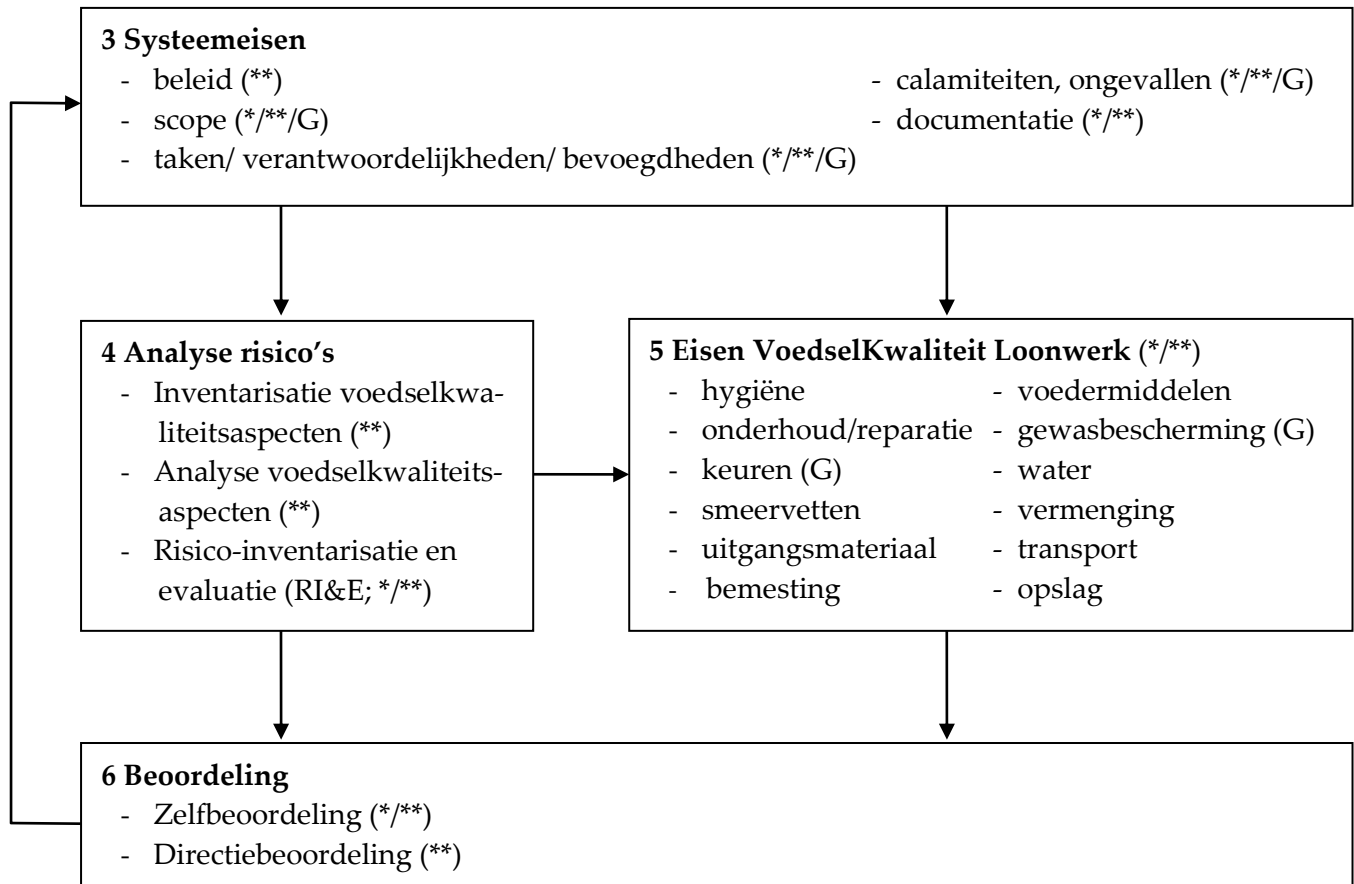
Bedrijven zijn in beginsel vrij om te kiezen voor VoedselKwaliteit Loonwerk * of VoedselKwaliteit Loonwerk **. Echter, voor VoedselKwaliteit Loonwerk ** wordt in ieder geval gekozen indien zich op het bedrijf minimaal één van de volgende situaties voordoet:

- Minimaal één van de activiteiten in de gewassen welke behoren tot de scope (zie ook **3.2 Scope**) van het bedrijf vallen buiten de gangbare activiteiten van een agrarisch loonbedrijf (zie **BIJLAGE D: Definities en afkortingen**).
- Vanuit de markt waarin het bedrijf opereert zijn aanvullende bepalingen die door de maatregelen van de norm VoedselKwaliteit Loonwerk onvoldoende afgedekt worden. Hierbij kan men denken aan activiteiten in gewassen bestemd voor babyvoeding, GGO – gewassen, aanvullende bepalingen t.a.v. de verwerkingstijd in verduurzaamde producten, zelf maken van preparaten, plantenversterkers, bodemverbeteraars of andere dergelijke stoffen etc.

VKL-G is bedoeld voor de kleinschalige handel in professionele gewasbeschermingsmiddelen (maximaal 1.500 kg cq. liters gewasbeschermingsmiddel per jaar) voor bedrijven die beschikken over het VKL-certificaat (VKL* of **).

De criteria voor de VoedselKwaliteit Loonwerk *, ** en G zijn weergegeven in de figuur waarmee ieder hoofdstuk in deze norm begint. Een voorbeeld hiervan is weergegeven in **Figuur 2. Werking VoedselKwaliteit Loonwerk.**

Figuur 2. Werking VoedselKwaliteit Loonwerk

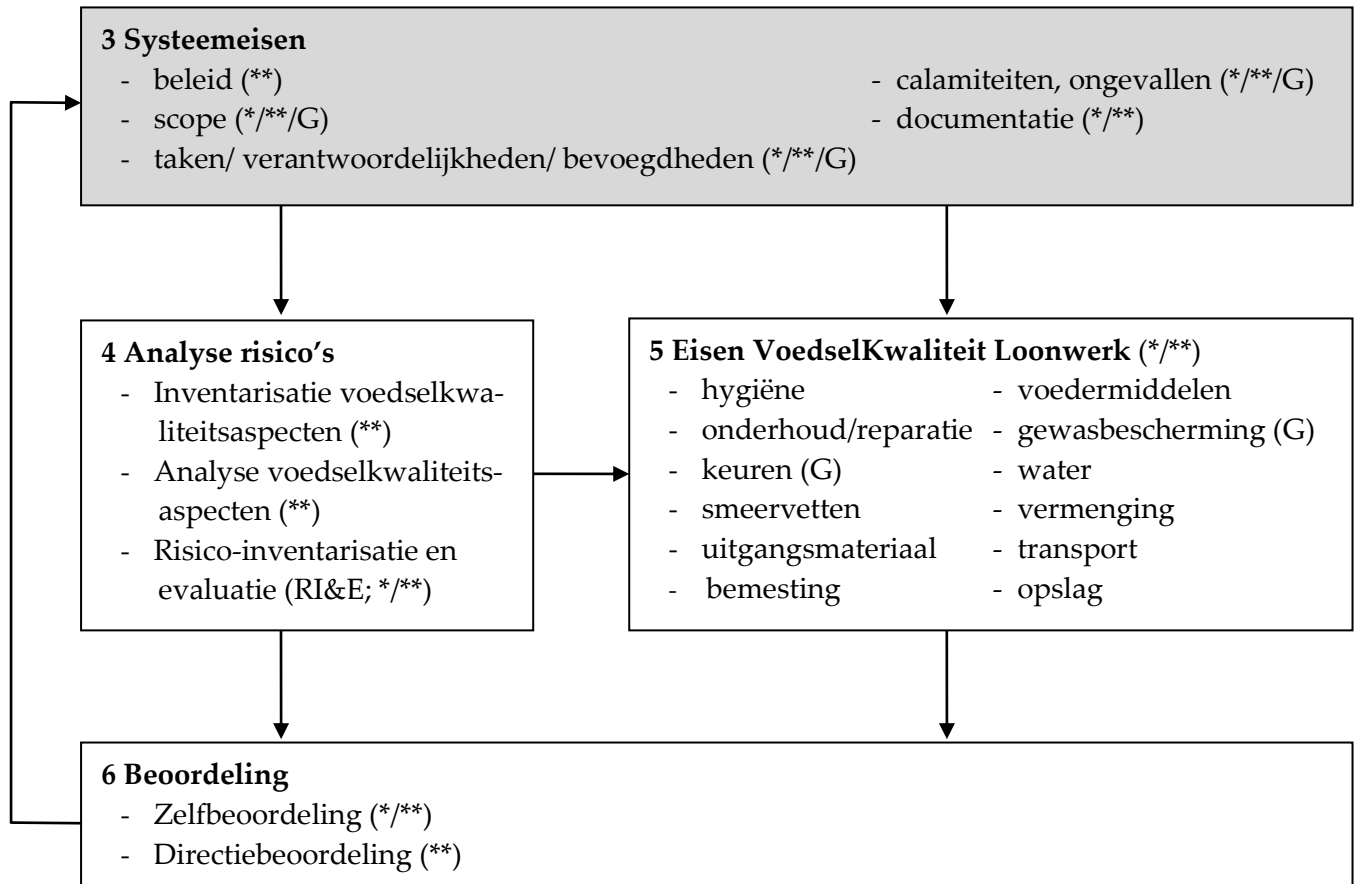
2.3 Verbetercyclus

De norm VoedselKwaliteit Loonwerk werkt volgens de zogenaamde verbetercirkel (ook wel *Plan-Do-Check-Act* (PDCA-principe of DEMING-cirkel genoemd). Deze verbetercirkel is erop gericht om een continue verbetering na te streven. Hiervoor zet het bedrijf een koers uit die enerzijds gericht is op de intrinsieke druk (bijvoorbeeld voor imagoverbetering) of extrinsieke druk (bijvoorbeeld opgedragen door afnemers) van de organisatie. Dit komt tot uiting in het geformuleerde beleid en de analyse van voedselkwaliteitsaspecten. Anderzijds zal het bedrijf moeten voldoen aan de sectorafspraken die tot uiting komen in de eisen in de norm VoedselKwaliteit Loonwerk.

Het bovenstaande wordt jaarlijks geëvalueerd en eventueel bijgesteld. De werking hiervan is in **figuur 2** schematisch weergegeven. De nummering in deze figuur correspondeert met de nummering van het betreffende hoofdstuk in de norm VoedselKwaliteit Loonwerk.

De werking van deze norm VoedselKwaliteit Loonwerk (of delen ervan) zal (tijdelijk) vervallen indien wet- en regelgeving daar aanleiding toe geven.

3. SYSTEEMEISEN

3.1 **Beleid en directieverantwoordelijkheid (**)**

Het bedrijf geeft in haar beleid blijk van een **PRO-ACT**ieve houding ten aanzien van voedselkwaliteit. Daarom neemt het bedrijf haar verantwoordelijkheid en draagt dit uit.

De directie ziet voedselkwaliteit als een onderdeel van haar beleid. Dit beleid wordt periodiek vastgelegd en/of bijgesteld, ondersteund en gecommuniceerd. Het bedrijf zet via doelstellingen én een daaruit voortvloeiend actieplan een koers uit die erop gericht is de voedselkwaliteit te borgen en zo nodig te verbeteren. De formuleringen van doelstellingen dienen hierbij te voldoen aan de zgn. SMART-criteria (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden).

3.2 **Scope (*/**)**

In het beleid verklaart het bedrijf dat zij haar verantwoordelijkheden in de keten kent. Het bedrijf benoemt de activiteiten die zij uitvoert en bepaalt op basis hiervan de reikwijdte van het systeem. Hiervoor geldt dat minimaal die activiteiten benoemd worden die verband houden met de in **Hoofdstuk 5 Eisen VoedselKwaliteit Loonwerk** opgenomen maatregelen. Ofwel: het bedrijf mag geen maatregelen uit **Hoofdstuk 5 Eisen VoedselKwaliteit Loonwerk** negeren door de Scope in te perken. Het bedrijf benoemt de gewassen waarin zij haar activiteiten verricht. Deze gewassen mogen – indien de fysiologische kenmerken dit toelaten én be- en verwerkingsactiviteiten overeenkomstig zijn – gegroepeerd worden naar gewasgroepen.

3.2 G **Scope (VKL-G)**

Het bedrijf verricht (als nevenactiviteit) kleinschalige handel in gewasbeschermingsmiddelen en verhandelt maximaal 1.500 kg cq. liters gewasbeschermingsmiddel per jaar. Indien het bedrijf deze grens binnen een jaar overschrijdt, moet het bedrijf dit melden bij de stichting Pro aCt en bij de stichting CDG.

3.3 **Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (*/**)**

Het bedrijf moet de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het beheersen en borgen van voedselkwaliteit, hygiëne, veiligheid en gezondheid vaststellen en vastleggen voor alle medewerkers die betrokken zijn bij de processen die deel uitmaken van de scope (3.2 **Scope**). De medewerkers moeten instructie hebben gehad op het gebied van veiligheid en gezondheid. In een organogram wordt de hiërarchische structuur vastgelegd van de te onderscheiden functies in de gehele organisatie. Er is een actueel overzicht van alle medewerkers van het bedrijf met hun kwalificaties op gebied van voedselkwaliteit, hygiëne, veiligheid en gezondheid. Er is binnen het bedrijf een bedrijfshulpverlener (BHV-er) beschikbaar.

Veiligheidsinformatie over stoffen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid is beschikbaar en toegankelijk voor de medewerkers, ter borging van de juiste veiligheidsmaatregelen.

Het bedrijf kan aantonen dat derden, welke onder zijn verantwoordelijkheid agrarisch loonwerk verrichten, voldoen aan de eisen zoals beschreven in deze norm. De activiteiten van deze derden behoren toe aan de scope van het (VKL-voerende) bedrijf. Deze derden zijn in het bezit van een VKL-certificaat of gelijkwaardig (voor de betreffende dienst).

3.3 G Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (VKL-G)

Binnen het bedrijf moet één daartoe bevoegd persoon bekend zijn als verantwoordelijke voor de controle op de opslag, op de verkoop (handel), op de advisering en op het opstellen van gewasbeschermingsplannen.

3.4 Calamiteiten, ongevallen, bedrijfsnoodplan en PBM (*/)**

Het bedrijf beschrijft welke stappen genomen moeten worden indien zich een ongeval of calamiteit voordoet waardoor de voedselkwaliteit (in de verdere keten) mogelijk niet gewaarborgd kan worden. Signalen worden beoordeeld en desgewenst worden maatregelen genomen ter voorkoming of beheersing van het gesignaleerde gevaar. De afnemer (opdrachtgever) wordt in ieder geval schriftelijk op de hoogte gesteld. Het betreft hierbij bijvoorbeeld constatering van schimmels in het gewas, contaminaties met onkruidzaden, giftige planten (zwarte nachtschade, vlasdodde en zwarte mosterd), verontreinigingen van het perceel, slangbreuk etc. Het bedrijf dient de calamiteit, de geïnformeerde partijen én de genomen maatregelen vast te leggen.

Het bedrijf beschikt over een bedrijfsnoodplan en heeft dit geïmplementeerd. Dit bedrijfsnoodplan bevat minimaal een plattegrond van de bedrijfslocatie met hierop de locatie van de brandblussers, een overzichtslijst met hierop de contactpersonen en belangrijke telefoonnummers, een ontruimings- en vluchtplan, beschrijft de te nemen acties in geval van breuk van glas / hard plastic, verantwoordelijke en registraties indien opslag van landbouwproducten plaatsvindt (**zie 5.12 Opslag**). De implementatie van het bedrijfsnoodplan blijkt met name uit de aanwezigheid van geschikte middelen op de werkplek (brandblussers, EHBO-middelen en schone beschermende kleding), dat medewerkers weten hoe te handelen bij ongevallen en calamiteiten en dat ontruimingen geoefend zijn of het noodplan aantoonbaar besproken is met medewerkers.

3.4 G Calamiteitenplan (VKL-G)

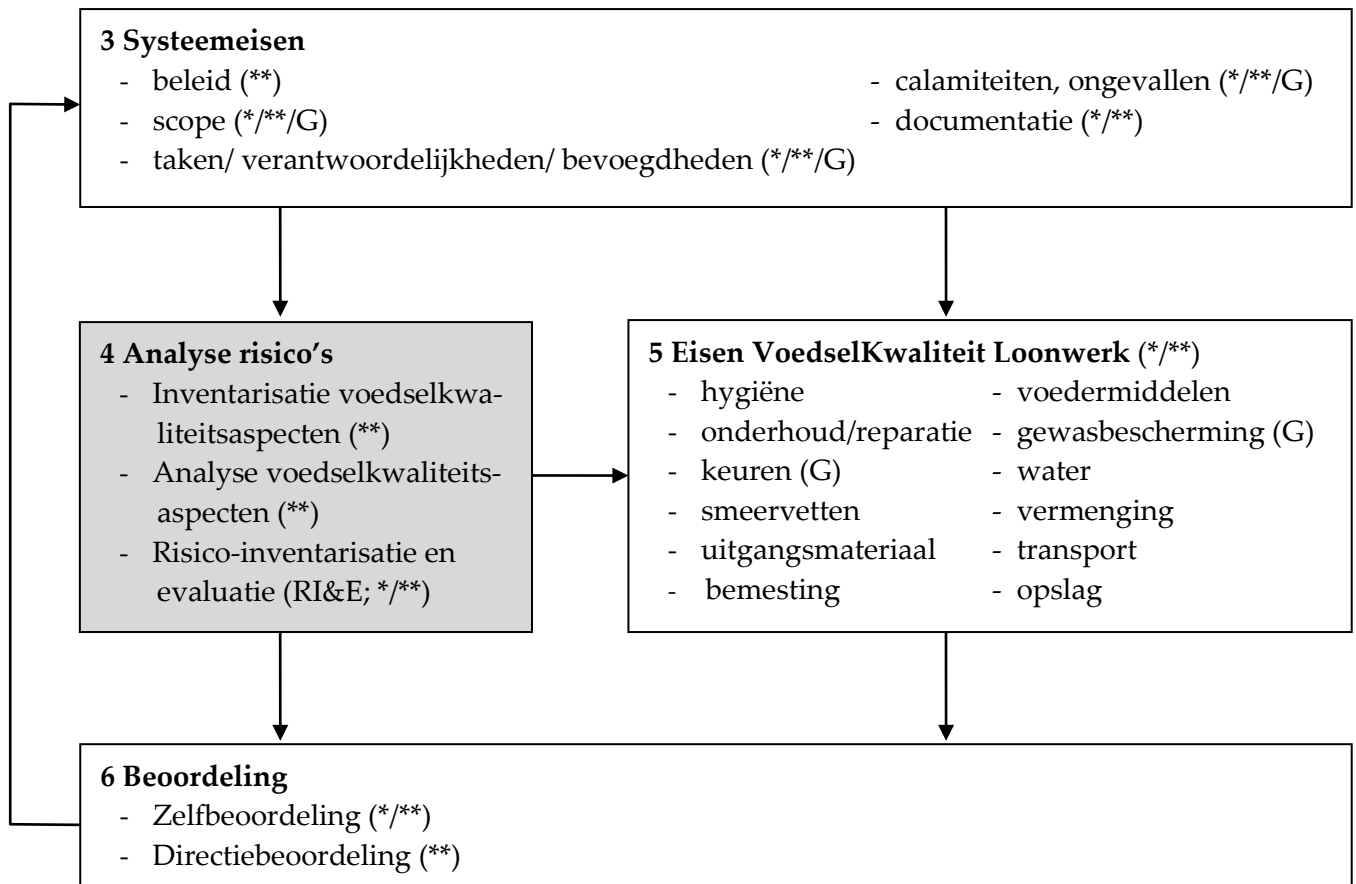
Het calamiteitenplan is aantoonbaar verzonden aan de lokale overheid.

3.5 Documentatiebeheer en registratie (*/**)

In **hoofdstuk 5 Eisen VoedselKwaliteit Loonwerk** wordt op procesniveau aangegeven welke registraties bijgehouden dienen te worden ter waarborging van het systeem. Het bedrijf dient, behalve de in hoofdstuk 5 genoemde registraties, ook de opdrachten vast te leggen (omschrijving van dienst) alsmede de opdrachtgever (naam), de datum van uitvoering, de uitvoerend medewerker(s) en het perceel of de locatie.

De in de norm vereiste registraties moeten zijn vastgelegd en bijgehouden om te bewijzen dat de genoemde organisatie voldoet aan de eisen zoals gesteld in de actuele versie van de norm VoedselKwaliteit Loonwerk. Registraties moeten leesbaar, herkenbaar, opeisbaar, herleidbaar en gemakkelijk terug te vinden zijn. Registraties dienen voor een periode van tenminste 5 jaar bewaard te worden.

4. ANALYSE RISICO'S

4.1 Inventarisatie voedselkwaliteitsaspecten (**)

Het bedrijf moet voldoen aan de eisen zoals gesteld in **hoofdstuk 5 Eisen VoedselKwaliteit Loonwerk**.

Indien uit de scope (3.2 Scope) en/of uit het beleid (3.1 Beleid en directieverantwoordelijkheid) blijkt dat bepaalde maatregelen uit **hoofdstuk 5 Eisen VoedselKwaliteit Loonwerk** onvoldoende zijn voor het garanderen van de voedselkwaliteit en hygiëne zal het bedrijf deze (potentiële) gevaren jaarlijks inventariseren (denk hierbij aan activiteiten als opslag, activiteiten in GGO-gewassen, drogen, zelf maken van preparaten, plantenversterkers, bodemverbeteraars of andere dergelijke stoffen etc. (zie ook 2.2 VoedselKwaliteit Loonwerk * (één ster) en -** (twee ster) en 2.3 Verbetercyclus).

Potentiële gevaren worden vastgelegd per gewas (-groep) zoals omschreven in de scope (3.2 Scope). Per (potentieel) gevaar wordt vastgesteld en vastgelegd welke grenswaardes gelden. Hiervoor geldt dat minimaal voldaan wordt aan wettelijke veiligheidseisen/ normen.

4.2 Analyse voedselkwaliteitsaspecten (**)

Het bedrijf analyseert de (potentiële) gevaren die voortkomen uit **4.1 Inventarisatie voedselkwaliteitsaspecten** door de (potentiële) gevaren te wegen op het effect dat een (potentieel) gevaar heeft op de waarborging van voedselkwaliteit en hygiëne en de waarschijnlijkheid dat een (potentieel) gevaar zich voor doet. Uit deze weging moet duidelijk omschreven én gemotiveerd blijken of (corrigerende of beheers-) maatregelen noodzakelijk zijn.

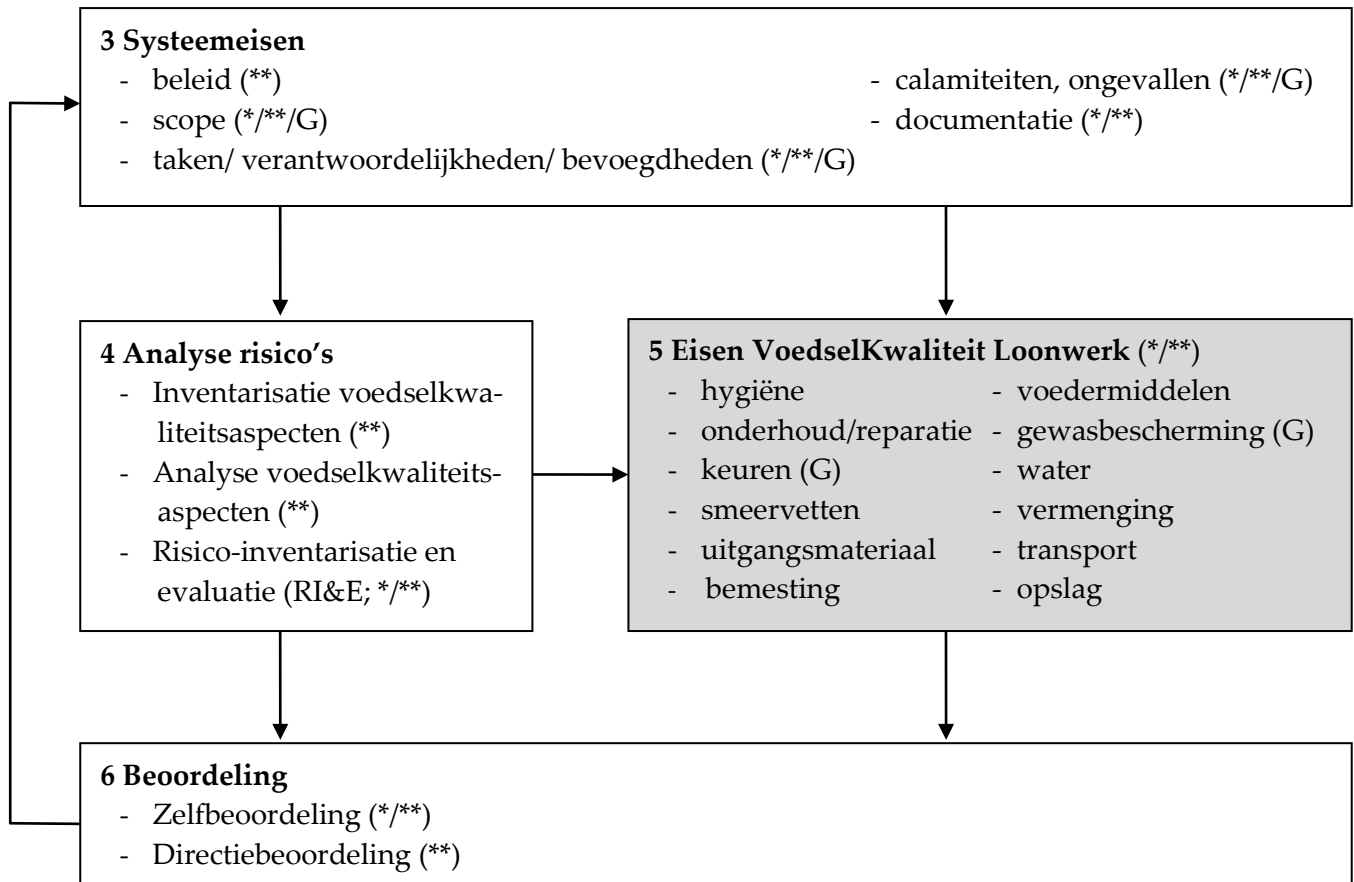
Het bedrijf bepaalt acties om te komen tot (corrigerende of beheers-) maatregelen en omschrijft deze. Het bedrijf controleert jaarlijks of de maatregelen effect hebben gehad. Het bedrijf beoordeelt jaarlijks of de uitgevoerde analyse actueel is en stelt deze zo nodig bij.

4.3 Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) (*/**)

Het bedrijf heeft een risico-inventarisatie en-evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Bedrijven met meer dan 25 medewerkers dienen te beschikken over een door een arbodienst goedgekeurde RI&E. Als bij het bedrijf 25 of minder mensen in dienst zijn en gebruik gemaakt wordt van een branche RI&E is geen goedkeuring van de arbodienst nodig.

De uit de RI&E voortgekomen te verbeteren punten worden in een verbeterplan opgenomen. Het bedrijf stelt jaarlijks vast of de uitgevoerde RI&E nog actueel is (aansluit bij de werkzaamheden van het bedrijf en de daarmee samenhangende risico's).

5. EISEN VOEDSELKWALITEIT LOONWERK

5.1 Hygiëne (*/**)

Het bedrijf dient te werken volgens de eisen van de opdrachtgever en minimaal conform de wettelijke veiligheids- en hygiëne-eisen. Er moet gewerkt worden volgens de hygiëneregels van de klant, indien de teler deze schriftelijk beschikbaar heeft gesteld aan het bedrijf.

Het bedrijf moet bij de keuze en inzet van machines rekening houden met de bodemstructuur om verdichting van de bodem te voorkomen. Bodemerosie moet worden voorkomen door de inzet van geschikte technieken, daar waar dat een eis is volgens de Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB. Het bedrijf dekt het product af als de omstandigheden of het product dit vereisen.

Het bedrijf moet machines die met het product in aanraking komen schoonmaken volgens een schoonmaakprotocol/plan. Van het schoonmaken moet registratie worden bijgehouden.

5.2 Onderhoud en reparatie (*/**)

Het bedrijf dient een actueel onderhoudsplan te hebben voor onderhoud van materieel en middelen ter waarborging van de gesteldheid van het materieel en middelen die gebruikt worden bij activiteiten zoals beschreven in de scope (zie **3.2 Scope**). Dit onderhoudsplan moet worden gedocumenteerd en jaarlijks worden vastgesteld. Van het verrichte onderhoud moet registratie worden bijgehouden.

Van het onderhoud moet een preventieve werking uitgaan. Er mogen alleen machines gebruikt worden die geen schade kunnen opleveren voor de voedselkwaliteit (denk hierbij o.a. aan vrij zijn van olielekage, gebroken glas (en spiegels) en losse onderdelen). Indien een gebrek aan het materieel wordt geconstateerd wordt dit gerepareerd. Hiervan wordt een registratie bijgehouden.

5.3 Keuren (*/**)

Het bedrijf dient een geactualiseerd systeem te hebben voor het jaarlijks keuren, controleren en kalibreren van materieel en middelen welke betrokken zijn bij activiteiten zoals beschreven in de scope (zie **3.2 Scope**), weeg- en meetapparatuur ten behoeve van gewasbeschermingsmiddelen en van alle apparatuur voor meting van gewicht en temperatuur en regeling van temperatuur.

Buiten de jaarlijkse keuring dient het bedrijf te beschikken over een geldig goedkeuringsbewijs van haar veldspuit afgegeven door een SKL-erkend keuringstation.

De keuring / kalibratie wordt uitgevoerd door een door het bedrijf aangewezen deskundig natuurlijk persoon, rechtspersoon of instelling (zie ook **BIJLAGE C: Relevante internet-adressen**).

Indien het bedrijf de kalibratie zelf uitvoert dient zij hiervoor de methodiek te beschrijven alsmede de kalibratiepunten en haar grenswaarden. Tevens wordt aangegeven wat te doen indien de kalibratie afwijkt van de gedefinieerde grenswaarden.

De goedgekeurde machine / middel dient geïdentificeerd te worden zodat het voor de gebruiker op eenvoudige wijze na te gaan is dat het aan de keuringseisen voldoet (goedgekeurd is). Er mag slechts gewerkt worden met goedgekeurd materieel en middelen.

Het bedrijf moet schriftelijke bewijsstukken kunnen overhandigen van de uitgevoerde keuringen en kalibraties. Deze bewijsstukken bevatten minimaal:

- identificatie van machine of middel
- datum van keuring/kalibratie
- keurings- en/ of kalibratie instantie, -instelling of -persoon
- keurings- en/ of kalibratiepunten waaraan voldaan moet zijn voor goedkeuring

5.3 G Controle / inspectie (VKL-G)

Het bedrijf controleert maandelijks aantoonbaar de opslag van gewasbeschermingsmiddelen op de volgende onderdelen:

- de ruimte is voorzien van een deugdelijk slot
- in de opslag vindt alleen opslag van gewasbeschermingsmiddelen plaats en eventuele bijbehorende hulpstoffen
- er zijn geen niet-toegelaten middelen in de opslag aanwezig; uitzondering zijn niet-toegelaten middelen die klaar staan voor afvoer en gelabeld zijn met het opschrift: 'niet voor verkoop bestemd, wordt afgevoerd'
- vloeibare en andere middelen zijn ruimtelijk gescheiden (poeders bovenin, vloeistoffen onderin)
- lekkages
- absorptiemateriaal om gemorste middelen te verwijderen is aanwezig

Het bedrijf evalueert ieder seizoen de gegeven adviezen en teeltplannen, voor zover deze gegeven zijn.

Jaarlijks stelt men binnen het bedrijf vast of het calamiteitenplan nog voldoet aan de eisen.

5.4 Smeervetten (*/**)

Voor smeer- en schoonmaakmiddelen, die in contact komen met het product, worden voedingsgeschikte middelen (*food grade*) gebruikt.

5.5 Uitgangsmateriaal (*/**)

Het bedrijf dient goedgekeurd uitgangsmateriaal te kopen. Hierbij dient minimaal één certificaat per partij(nummer) bewaard te worden dat herleidbaar moet zijn naar klant en perceel. Dit certificaat is afgegeven door een erkende instantie. Naast de in 3.5 genoemde registraties wordt ook de zaai- of plantdichtheid geregistreerd.

5.6 Bemesting (*/**)

Het bedrijf dient de bemestingsactiviteiten te registreren. Hierbij dient voldaan te worden aan wettelijke voorschriften.

Het bedrijf moet bewijsstukken kunnen overhandigen van de uitgevoerde bemestingsactiviteiten. Deze bewijsstukken bevatten:

- Indien het bedrijf dierlijke mest zelf aanlevert:
  - een afschrift van het Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen
- Indien het bedrijf zuiveringsslib of compost zelf aanlevert:
  - een afschrift van het Vervoersbewijs Zuiveringsslib en Compost
  - een analyserapport waaruit blijkt dat de geleverde zuiveringsslib of compost voldoet aan de wettelijk eisen
- Indien het bedrijf andere meststoffen (bijv. kunstmest, overige (an)organische meststoffen, kalkmeststoffen) zelf aanlevert:
  - een afschrift van de afleverbon, met daarop vermeld:
    - * type meststof
    - * hoeveelheid geleverde mest
    - * gehalten aan fosfaat en stikstof en bij kunstmest ook kali
  - een analyserapport waaruit blijkt dat de geleverde meststof voldoet aan de wettelijke eisen (alleen indien een analyse wettelijk is vereist)
- Indien het bedrijf de dienst bemesting levert:
  - type meststof
  - hoeveelheid
  - oppervlakte
  - naam uitvoerende medewerker
  - machineaanduiding
  - perceels- of locatieaanduiding

De bemestingsactiviteiten c.q. bemestingsadviezen worden, voor zover het gaat om het bepalen van hoeveelheid en type meststoffen, uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een aantoonbaar deskundig persoon.

5.7 Voedermiddelen / toevoegingsmiddelen(*/**)

Het bedrijf koopt alleen voedermiddelen in die voldoen aan de relevante wet- en regelgeving. Dit wordt aantoonbaar door het voedermiddel in te kopen bij een GMP-erkende leverancier (zie **BIJLAGE D: Definities en afkortingen**). Het bedrijf is er verantwoordelijk voor dat de voedermiddelen bij de toepassing voldoen aan relevante wet- en regelgeving en aan de productnormen. Deze productnormen (wettelijk en GMP+) zijn te vinden op <https://www.gmpplus.org/pagina/9/standards.aspx>.

Indien men gebruik maakt van inkuiltoevoegingsmiddelen, dan dienen deze te voldoen aan EU-Verordening 1831/2003. Zie groep 1K van de lijst van toegelaten toevoegingsmiddelen te raadplegen via

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm. Als alternatief kan het bedrijf een door de leverancier afgegeven verklaring overleggen, waaruit blijkt dat het middel aan de relevante wet- en regelgeving voldoet.

Alle stoffen, die worden toegepast op het perceel of op het product worden geregistreerd.

5.8 Gewasbescherming (*/**)

Het bedrijf mag alleen die gewasbeschermingsmiddelen inkopen (en toepassen) die wettelijk toegelaten zijn in de betreffende EU-lidstaat waar het middel wordt toegepast. Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefontheffing van het Ctgb, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf (zie <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/planten-plantaardige-producten/dossier/gewasbescherming/erkenning-en-relatienummer-aanvragen/tng-erkenning>) uitgevoerd worden. Op de proef geteelde producten moeten gescheiden gehouden worden van het verhandelbare product, tenzij de proefontheffing of verklaring verhandelen van dit product expliciet toestaat.

Het bedrijf koopt alle gewasbeschermingsmiddelen in bij een CDG-gecertificeerd bedrijf of bij een VKL-G gecertificeerd bedrijf.

Opslag gewasbeschermingsmiddelen:

Indien het bedrijf beschikt over een opslagvoorziening van 400 tot 2.500 kg moet deze, indien vergunning is verleend vanaf 28 juni 2005, voldoen aan PGS 15. Bij oudere vergunning moet de opslag voldoen aan CPR 15-3. Het bedrijf moet een verklaring van het bevoegd gezag of een rapport van een deskundige kunnen overleggen waaruit blijkt dat de opslag aan de gestelde eisen voldoet.

Indien het bedrijf beschikt over een opslag tot maximaal 400 kg, moet de opslag voldoen aan de volgende eisen:

- ruimte is afgesloten met een deugdelijk slot en niet toegankelijk voor onbevoegden
- opslag is ordentelijk
- constructie van de opslagruimte is deugdelijk en geventileerd
- in de nabijheid (< 10 meter) is een wasplaats (kraan met stromend water, zeep en handdoek) aanwezig
- oogdouche en bedrijfsnoodplan in nabijheid (< 10 meter) van opslag en vul-/mengplaats
- EHBO-koffer aanwezig
- brandblusapparaat aanwezig (minimale vulling van 6 kg blusmiddel)
- absorptiemateriaal om gemorste middelen te verwijderen is aanwezig;
- in de opslag vindt alleen opslag van gewasbeschermingsmiddelen plaats en eventuele bijbehorende hulpstoffen
- middelen worden in originele verpakking bewaard
- opslagruimte is voorzien van waarschuwingspictogrammen/-teksten
- vloeibare en andere middelen zijn ruimtelijk gescheiden (poeders bovenin, vloeistoffen onderin)

- opslag is, (in geval van een betreedbare ruimte) aan de buitenlucht, geventileerd
- opslag en vul-/mengplaats zijn uitgerust met geschikte gebruiksvoorwerpen voor een veilig en efficiënt gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen
- de temperatuurbeheersing van de opslag voldoet aan de etiketvoorschriften van de middelen
- de ruimte is goed verlicht
- de middelen worden op niet absorberende planken opgeslagen
- de middelen worden opgeslagen in lekbakken of lekvrije ruimte

Het bedrijf moet lege verpakking van gewasbeschermingsmiddelen schoonspoelen met fustenreiniger op machine, waarbij het spoelwater terugvloeit in de machine. Het bedrijf moet er voor zorgen dat lege verpakking van gewasbeschermingsmiddelen niet wordt hergebruikt voor andere doeleinden dan bewaren of transporteren van identiek product. Lege verpakking van gewasbeschermingsmiddelen moet worden verwijderd volgens geldende regelgeving zonder vervuiling van milieu, waterlopen, flora en fauna. Er moet worden voorkomen dat mensen blootgesteld worden aan afval van lege verpakkingen. Lege verpakking van gewasbeschermingsmiddelen moet aantoonbaar worden ingeleverd bij inzamelpunten die 'STORL-verpakkingen innemen' (zie www.storl.nl) en opgeslagen, gelabeld en gehanteerd volgens de regels van dit inzamelingsstelsel.

Het bedrijf dient een actuele en sluitende voorraadadministratie bij te houden.

Voor de inkoop kan het bedrijf schriftelijke bewijsstukken overhandigen waaruit blijkt dat het bedrijf op een juiste wijze de voorschriften naleeft. De bewijsstukken omvatten het volgende:

- NAW-gegevens leverancier
- naam middel
- toelatingsnummer
- hoeveelheid in duidelijk omschreven eenheidsaanduiding
- inkoopdatum

Toepassing gewasbeschermingsmiddelen:

Het bedrijf leeft bij de toepassing de wettelijke gebruiksvoorschriften en gebruikersadvies (WG/GA) na. Bij toepassing is de dosering gelijk aan of minder dan op het etiket. Het bedrijf neemt de veiligheidstermijn in acht.

Het bedrijf dient zich bewust te zijn van eventuele druppeldrift naar naastgelegen percelen. Daarom dient het bedrijf binnen 14 meter vanaf de insteek van het talud van oppervlaktewater, een driftarm systeem te gebruiken.

Het bedrijf voorkomt het ontstaan van overschot spuitvloeistof. Mocht desalniettemin toch een overschot ontstaan, dan wordt deze afgevoerd in de hierna genoemde gewenste volgorde:

- het overschot wordt verspoten in de laatste spuitgang
- het overschot wordt (verdund) verspoten over het gewas
- het overschot wordt afgevoerd volgens relevante wet- en regelgeving (Wet Milieubeheer (WM) en Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (WVO)).

Het bedrijf dient bewijsstukken te kunnen overhandigen waaruit blijkt dat de persoon die een aangewezen bevoegdheid heeft voor de verhandeling en/of toepassing over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid beschikt (zie **3.3 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden**).

Voor de toepassing kan het bedrijf schriftelijke bewijsstukken overhandigen waaruit blijkt dat het bedrijf op een juiste wijze de voorschriften naleeft. De bewijsstukken omvatten het volgende:

- uitvoerende medewerker (bewijs van vakbekwaamheid)
- datum toepassing
- eerste mogelijke oogstdatum of veiligheidstermijn
- naam gebruikt middel
- toelatingsnummer
- hoeveelheid gebruikte middelen (in duidelijk omschreven eenheden)
- rechtvaardiging (reden) van toepassing
- oppervlakte
- perceels- of locatieaanduiding, gewas/rasnaam
- naam klant
- machineaanduiding
- weercondities (wind, zon/bewolkt, luchtvochtigheid)

Met betrekking tot de deskundigheid kan het bedrijf een actueel en geldig Bewijs van Vakbekwaamheid (of een kopie daarvan) overhandigen.

5.8 G Handel gewasbeschermingsmiddelen (VKL-G)

Voor de kleinschalige handel (verkoop) in professionele gewasbeschermingsmiddelen kan het bedrijf schriftelijk bewijsstukken overhandigen. Deze bewijsstukken omvatten de volgende eisen:

- NAW-gegevens eindgebruiker
- naam middel
- toelatingsnummer
- hoeveelheid (in duidelijk omschreven eenheden)
- verkoopdatum

Bij ontvangst van de middelen wordt een ingangscntrole uitgevoerd. Daarbij wordt in elk geval gelet op de juistheid van de levering, het etiket en de staat van de verpakking. Er worden uitsluitend onaangebroke verpakkingen verhandeld.

Het bedrijf levert uitsluitend gewasbeschermingsmiddelen aan een eindgebruiker, een CDG-gecertificeerd bedrijf of bij een VKL-G gecertificeerd bedrijf. Het bedrijf levert de verhandelde middelen niet af bij eindgebruiker, maar eindgebruiker haalt deze af. Het bedrijf bekijkt of aan de vrijstellingsregelingen uit de ADR wordt voldaan en attendeert de eindgebruiker op de verplichtingen uit de ADR. Het bedrijf moet zich ervan vergewissen dat de eindgebruiker beschikt over een geldig bewijs van vakbekwaamheid.

5.9 Water (*/**)

Oppervlaktewater dat wordt gebruikt voor gewasverzorging dient van goede kwaliteit te zijn. Op basis van een risico-inventarisatie wordt water uit andere bronnen dan leidingwater beoordeeld op geschiktheid. Overeenkomstig de risicoanalyse zijn maatregelen uitgevoerd om de waterkwaliteit te borgen en zijn analyses aanwezig. Wateranalyses zijn uitgevoerd door een geaccrediteerd laboratorium (ISO 17025). Naast de in 3.5 genoemde registraties wordt ook de watergift geregistreerd (methode, volume).

5.10 Vermenging (*/**)

Het bedrijf dient tijdens het proces te voorkomen dat er productvreemde materialen zoals glas, stenen, en machineonderdelen vermengd worden met het product. Producten van verschillende herkomst, rassen, percelen of partijen zijn apart geïdentificeerd en worden niet vermengd of verwisseld. Samenvoegen alleen met toestemming van de opdrachtgever.

5.11 Transport (*/**)

Het bedrijf dient het transportmiddel tussen een oude- en nieuwe lading te reinigen conform **BIJLAGE A: Reinigingsprotocol**. Deze reiniging dient vastgelegd te worden. Het laadcompartiment dient vóór elk transport visueel beoordeeld te worden op de criteria schoon, leeg, droog, vrij van restanten en geuren vorige lading.

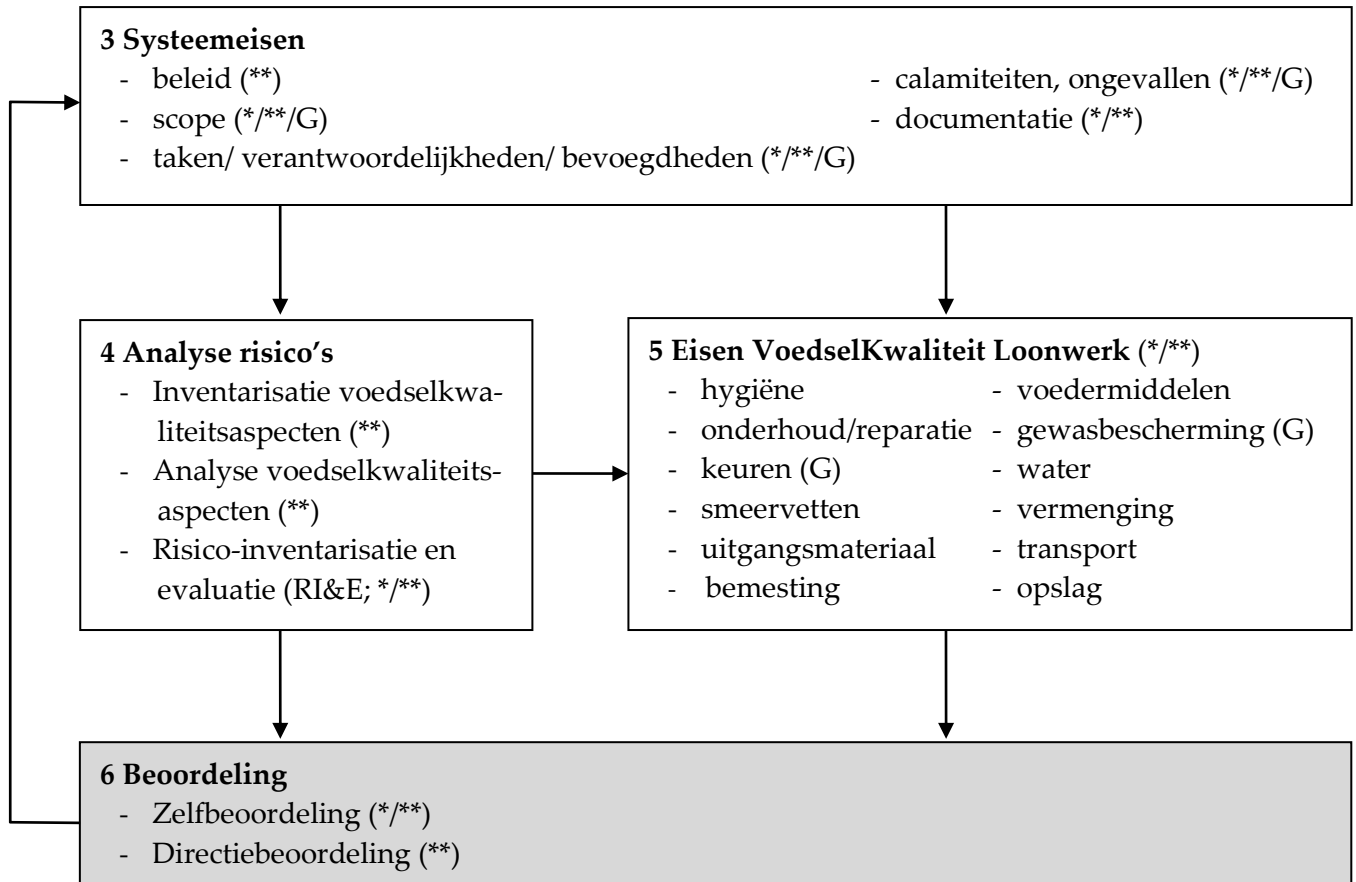
5.12 Opslag (*/**)

Opslag geoogst product:

De bedrijfsinrichting voor de tussenopslag van (diervoeder)producten dient te voldoen aan **BIJLAGE B: Beheersmaatregelen opslag**, zodat kwaliteitsverlies, kruisbesmetting en/of (gevaarlijke) verontreiniging voorkomen wordt.

De identificatie van partijen is eenduidig geregeld van binnenkomst tot aflevering met traceerbaarheid tot op partij-/vrachtniveau. Zowel vrachtgegevens als de hoeveelheden worden geregistreerd. Bij afleveren wordt gecontroleerd of er geen vermenging of verwisseling heeft plaatsgevonden.

6. BEOORDELING

6.1 Zelfbeoordeling (*/**)

De directie dient jaarlijks een zelfbeoordeling uit te voeren, om te toetsen of het bedrijf voldoet aan de eisen zoals vermeld in de VKL-norm. Daarbij moeten alle onderdelen van de scope (**3.2 Scope**) en alle controlepunten van de Zelfbeoordelingslijst VKL aan de orde komen. De zelfbeoordelingslijst hoeft niet een exacte kopie van de zelfbeoordelingslijst VKL te zijn, mits aantoonbaar is dat alle controlepunten zijn beoordeeld.

Indien blijkt dat men aan bepaalde eisen niet voldoet moet aangegeven worden welke actie nodig is en wanneer de uitvoering daarvan heeft plaatsgevonden.

6.2 Directiebeoordeling (**)

De directie dient jaarlijks het door haar vastgestelde beleid én de daaruit voortkomende doelstellingen (met bijbehorende acties) alsmede de analyse van voedselkwaliteitsaspecten (**4.2 Analyse voedselkwaliteitsaspecten**) te beoordelen op doeltreffendheid en geschiktheid. Hiervoor dient het bedrijf de noodzakelijke informatie te verzamelen en te beoordelen. Deze beoordeling stelt de directie in staat het beleid bij te sturen om continuïteit van voedselkwaliteit te waarborgen.

De eerste beoordeling wordt binnen één jaar na het opstellen van beleid en de daaruit voortkomende doelstellingen uitgevoerd.

De beoordeling wordt schriftelijk vastgelegd en geaccordeerd door de directie.

BIJLAGE A: REINIGINGSPROTOCOL

Dit reinigingsprotocol is gebaseerd op de GMP-standaard teelt voedermiddelen (GMP B6; 1-1-2015).

Na vervoer van:

Code	Product:	Reinigingsmaatregel
a.	Diervoeder(grondstoffen) en gewassen zoals beschreven in 3.2 Scope :	vegen
b.	Verpakte producten	vegen
c.	Grond/ stenen	reinigen met water (hoge druk)
d.	Kunstmest	reinigen met water
e.	Droge stapelbare mest	reiniging met water + desinfectie
f.	Natte mest, drijfmest	reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling

Aanvullende bepalingen:

- De laadruimte en technische hulpwerktuigen van de gebruikte transportmiddelen dienen schoon te zijn (vrij van resten en geur van voorgaande ladingen, vrij van resten van reinigings- en/of desinfectiemiddelen en droog)
- In het geval het bedrijf activiteiten uitvoert in, door quarantaineziekte(n) getroffen percelen/producten, moet het advies opgevolgd worden van de handhavende instanties.

BIJLAGE B: BEHEERSMAATREGELEN OPSLAG

Deze beheersmaatregelen opslag zijn gebaseerd op de GMP-standaard teelt voedermiddelen (GMP B6; 1-1-2015) en de eisen in GLOBALG.A.P. versie 5.

Algemeen:

- a. Opslag dient plaats te vinden in schone en droge ruimten (jaarrond schone bewaarplaats)
- b. Bewaarcondities dienen afgestemd te zijn op type product en omstandigheden (weerbestendig, harde vloeren, geschikte wanden en deuren, etc.)
- c. Muren, vloeren en horizontale oppervlakten van opslagplaatsen en ontvangstruimten dienen vooral schoongemaakt te zijn
- d. Bewaarplaats dient in goede staat van onderhoud te zijn (dak, wanden etc.)
- e. Geen gebruik van kapotte houten kisten, kapotte planken van keerwanden vervangen
- f. Bewaarplaats dient duidelijk afgescheiden te zijn van machineberging en werkplaats
- g. Bij lampen boven opgeslagen product geldt aanwezigheid beschermplaat, breukvrije lampen of plastic folie
- h. Opslag dient afgeschermd te zijn voor (huis)dieren, ongedierte, vogels en insecten; indien nodig dient er doeltreffende ongediertebewaking en -bestrijding te zijn; er moeten registraties worden bijgehouden van ongediertebestrijdingsinspecties en plan(nen) voor vervolgacties
- i. Gebruik breukvrije thermometer zonder kwik.

GGO:

- j. Geen gebruik van bewaarplaatsen of kisten waarin het teeltjaar GGO producten in opgeslagen hebben gelegen, tenzij zeer grondig gereinigd.

Broei:

- k. Optimale klimaatbeheersing nastreven door het regelen en meten van temperatuur, vocht en beluchting
- l. Condens en schimmelvorming (i.v.m. mogelijke vorming van mycotoxinen) voorkomen, let op kwaliteit product
- m. Bij langetermijnopslag dient de ontwikkeling van temperatuur, vocht, broei e.d. volgens plan bewaakt te worden
- n. Goed onderhouden koelapparatuur voorzien van STEK rapport, uitsluiten met afdekplaat boven het product.

Afval en giftige materialen

- o. Afval en giftige materialen (o.a. gewasbeschermingsmiddelen, reinigingsmiddelen, ongediertebestrijdingsmiddelen, meststoffen etc.) gescheiden van het product opslaan
- p. Het klaarmaken van deze giftige materialen niet in de buurt van het ge oogste product.

BIJLAGE C: RELEVANTE INTERNETADRESSEN¹

Brancheorganisatie Akkerbouw:

<http://www.bo-akkerbouw.nl/diensten/certificering/>

Gewasbescherming:

www.gewasbescherming.nl

GLOBALG.A.P.:

www.globalgap.nl

GMP:

www.gmpplus.org

Kalibratie bemestingsapparatuur:

Dispergo: www.dispergo.nl

R&D strooier afstel & advies: <http://www.strooier-afstel.nl/>

Keuringen:

www.euronorm.net/content/template2.php?itemID=1103

Loonbedrijven:

www.cumela.nl

Plantenpaspoort:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/planten-plantaardige-producten/dossier/plantenpaspoort1/wat-is-een-plantenpaspoort>

Risicobeoordelingen Voedermiddelen:

<https://www.gmpplus.org/pagina/2/risk-assessments.aspx>

SKL- erkende keuringsstations:

www.sklkeuring.nl

Suikerunie:

www.suikerunie.nl

Stichting CDG:

www.stichtingcdg.nl

Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL)

www.storl.nl

Stichting Pro aCt:

www.vkl.nl

TNG-erkenning:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/planten-plantaardige-producten/dossier/gewasbescherming/erkenning-en-relatienummer-aanvragen/tng-erkenning>

---

¹ Stichting Pro aCt neemt geen verantwoording voor een eventuele onjuiste URL en/of verlopen internetpagina

Toegelaten gewasbeschermingsmiddelen:

www.ctgb.nl

Toegelaten toevoegingsmiddelen volgens EU-verordening 1831/2003:

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm

Vereniging van Aardappel Verwerkende Industrieën (VAVI):

www.vavi.nl

Vereniging van de Nederlandse Groenten- en Fruitverwerkende Industrie (VIGEF):

www.vigef.nl

BIJLAGE D: DEFINITIES EN AFKORTINGEN

Agrarisch loonwerk	Gemechaniseerde dienstverlening door een loonbedrijf (zie definitie 'Loonbedrijf') waarbij de normale activiteiten bestaan uit grondbe- werking, bemesting, zaaien/ planten/ poten, gewasverzorging (incl. gewasbescherming), oogsten en transport
Bedrijf	In de norm VoedselKwaliteit Loonwerk is de term 'bedrijf' synoniem met het loonbedrijf of de onderneming die de norm implementeert
GBM	Gewasbeschermingsmiddelen: middelen die worden gebruikt om ziekten, plagen of onkruiden in de landbouw te bestrijden
GGO	Organismen waarvan het genetisch materiaal is veranderd op een wijze die van nature niet mogelijk is door voortplanting of recombina- tie en die het vermogen bezitten dat genetisch materiaal te vermenig- vuldigen of over te dragen (Besluit GGO, art.I)
GMO	De Engelse term voor GGO (zie GGO)
Gewas	Planten of delen van planten (bijvoorbeeld vruchten of zaden) die direct of indirect in de humane voedselketen of in de diervoederketen terecht (kunnen) komen.
GMP+ International	Beheerder van het GMP+ Feed Safety Assurance schema, vanaf 1 ja- nuari 2010
HACCP	Hazard Analysis of Critical Control Points. Dit is een systematiek voor het inventariseren en beoordelen van mo- gelijke gevaren (hazards).
Hulpstoffen	Producten die gebruikt worden bij het uitvoeren van het loonwerk, o.a. uitgangsmateriaal (zaaizaad, pootgoed), kuiltoevoegmiddelen (bijv. melasse) bij het inkuilen, gewasbeschermingsmiddelen (en bij- behorende hulpstoffen), plastic
Kleinschalige handel in gewasbescher- mingsmiddelen	Het leveren van professionele gewasbeschermingsmiddelen zonder dat deze verspoten worden, tot een maximum van 1.500 kg cq. liter middel (geformuleerd product) op jaarbasis
Materieel	Alle machines en middelen die tijdens de uitvoerende werkzaamhe- den direct of indirect in contact komen met het gewas.
Loonbedrijf	Een onderneming waarin de activiteiten overwegend bestaan uit het met, aan of door machines en/of werktuigen voor derden verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de feitelijke plantaardige en dierlijke productie. Een loonbedrijf wordt <u>geen</u> juridisch eigenaar van het product en <u>werkt onder verantwoordelijkheid van</u> een opdrachtgever. Een on- derdeel van de dienstverlening is ook de aankoop (en levering) van hulpstoffen.

Opslag	Van de activiteit opslag is sprake indien de ondernemer (diervoeder)producten tijdelijk in tussenopslag neemt, in opdracht van de teler, direct aansluitend op de oogst en als onderdeel van de loonwerkopdracht "oogsten inclusief tussentijdse opslag en transport naar afnemer".
PA	Productschap Akkerbouw
STORL	Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen: verpakkingenconvenant met betrekking tot resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen.
TNG-erkenning	Erkenning Toepassing Niet-toegelaten Gewasbeschermingsmiddelen Per 1 april 2011 is de erkenningsregeling (TNG-erkenning) ingegaan, waarbij TNG-erkende bedrijven voor veldonderzoek met niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen geen proefontheffing meer nodig hebben van Ctgb.
Transport	Van de activiteit transport is sprake indien de ondernemer opdracht neemt tot het transport van producten die in de voedselketen terecht (kunnen) komen. Dit is het geval als het in opdracht van derden gebeurt of bij transport van eigen verhandelde producten. Het vervoeren van een geoogst product naar de (tussen) opslag direct aansluitend op de oogst valt niet onder deze definitie, maar is onderdeel van de oogstactiviteit.
Transportmiddelen	Middelen die ingezet worden voor transportactiviteiten. M.n. dat deel dat in aanraking (kan) kom(t)(en) met het product
VAVI	Vereniging van Aardappel Verwerkende Industrieën
VIGEF	Vereniging van de Nederlandse Groenten- en Fruitverwerkende Industrie
VKL	VoedselKwaliteit Loonwerk De norm VKL is bedoeld om de voedselkwaliteit bij agrarische loonbedrijven te borgen. VKL vervangt geen normen die bedoeld zijn voor activiteiten in voedermiddelen zoals handelen, transporteren en drogen. Hiervoor geldt het vigerende GMP-certificatieschema (zie www.gmpplus.org).
Voedermiddelen	Producten van plantaardige of dierlijke oorsprong in natuurlijke staat, vers of verduurzaamd, de afgeleide producten van de industriële verwerking ervan, alsmede organische of anorganische stoffen, met of zonder toevoegmiddelen, bestemd om te worden gebruikt voor voeding, hetzij als zodanig, hetzij na bewerking, voor de bereiding van mengvoeders of als dragers bij voormengsels; (bron: Kaderwet diervoeders). Het betreft hier die middelen waarvoor een risicoanalyse is uitgevoerd én opgenomen is in de Risicobeoordeling Voedermiddelen (https://www.gmpplus.org/pagina/2/risk-assessments.aspx).

Voedselkwaliteit	Structurele aandacht voor voedermiddelen en voedingsmiddelen zodanig dat hiermee voldaan wordt aan de eisen rondom voedselveiligheid en voederveiligheid alsmede de eisen die gesteld worden om het product geschikt te maken voor verdere bewerking en/of consumptie.
WG/GA	Wettelijke Gebruikersvoorschriften en Gebruikers Advies (gewasbeschermingsmiddelen)